

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386-03. תאריך: 136. מען מברק: "עולמפרם". מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כ"א, אביגדור. הפסח: "גד" בע"מ. גולפות: "צינקוגרפיה כספי" בע"מ. העורך הראשי: אורי אבנרי. המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קיא קי

לפני שבועיים, במאמר "חסמבה ב' כנסת" (העולם הזה 2005), הזכרתי דרך אגב נאום שנשא בכנסת בדצמבר 1971, בדיון על חופעות האלימות והפשעה. בי נאום זה הגשתי רשימה של פושעים, הו"ח התייחסות השלטון בנופיות הפשע על הארץ, וקראתי להחלפת צמרת משרד המיטרה והמיטרה עצמה. חוששני שכמה קוראים התייחסו אל ה"איזכור הזה כאל התפארות-שווא לאחר מעשה, מה-גם שהעיתונות לא דיווחה באותם הימים על הנאום הזה כלל, אלא בנוסח "כן דיבר ח"כ אורי אבנרי..." כמו הרבה יומות פרלמנטריות שלנו, נתקלה גם זו בחומה של אדישות. כתוצאה מכך חלפו חמש שנים נוספות לפני שהציר בור עמד על חומרת ההתפתחות בעולם הפשע — ובניתיים החמיר המצב פי כמה וכמה.

היום אפשר כבר לגלות, כי עיקר המידע שמסרתי באותו נאום (והרשימה המפורטת טוט יותר, שהגשתי לאחר-מכן מחוץ לאולם המליאה) בא מפי קציני-מיטרה מתוסכי לים. הם ידעו אז (כשם שהם יודעים כיום) את זהות הכנופיות הפועלות בשטח, אך אינם מסוגלים לחסלן ביגלל הליקויים ב"פעולת המיטרה, חוסר המהירות בה, העדר האמצעים הדרושים לעבודה מישטרית מודרנית, ועוד. חלק אחר של המידע בא מיד הכתבים לעניינים פליליים של העולם הזה, העוסקים בבעייה זו באופן מיקצועי ושוטף.

אורי כדאי להביא כאן כמה קטעים מן הנאום שנשאתי ב'28 בדצמבר 1971, והמופיע בדברי הכנסת בעמודים 801 ו-802.

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח (דף):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מוכרח לבטא רגש של אכזבה על הדרך משתנה בה הוויכוח הזה. הוליד אותו רגש של הזדעקות נוכח הבריונות המשתוללת ברחובותינו, כאשר נערים ונערות טוענים שהם חוששים ללכת ברחובות בצפון תל-אביב, כאשר גל הפשיעה עולה וגואה, ופה אנחנו באים ועוסקים בפילוסופיה, סוציולוגיה, פסיכולוגיה והרבה דברים טועים, כאילו ה"מדובר בבעייה מופשטת, בעוד אנו מחפשים תרופה לעניין שהגיע למימדים של חירום.

כבוד היושב-ראש, לפני חודש נשרפה מערכת עיתוני. איש עדיין לא נעצר בגלל ביצוע הפשע הזה, אף שחוקרי המיטרה סבורים שהם יודעים מי ביצע ומה הדרך את המעשה. הדבר מסתרף לשורה ארוכה של מעשי רצח, שוד, הצתה ואלימות ש'בוצעו ברחבי הארץ בחודשים האחרונים, ואיש לא הורשע בעוונם, ולדעת יודעת המיטרה על כל אחד מהם מי עשה אותו. בגלל המעשה הזה ביצענו, חברי ואני, חקירה משלנו, מקבילה לחקירת המיטרה, ערכנו מעין סקר מקיף של הפשיעה ה"פלילית והפוליטית" ברגע זה, ואני מוכרח לומר שהתמונה שנגלתה לשורה ארוכה בהרבה על חששותינו הכבדים ביותר, ואנחנו בכל זאת עיתונאים העוסקים בשטח

המיטרה יודעת על כל האנשים הרעיוניים בפרשה הזאת, יודעת מי היה בחדר.

אדוני היושב-ראש, הייתי יכול לספר סיפורים כאלה לרוב. הארץ מלאה בהם. סיפרתי אותם כדי לתת תמונה של פשיעה חדשה בארץ. כמה אנשים פה, ובראשם שר-המיטרה, הפליגו בסטטיסטיקות, אולם אין הסטטיסטיקה מראה את המצב הזה. מפני שלא העלייה בכמות הפשיעה היא הדבר המהותי שקרה פה. מה שקרה הוא שינוי במהות הפשיעה.

הפשיעה בארץ היתה בעיקרה פשיעה בלתי-אלימה, בכלל, אומרים על היהודים שהם עם בלתי-אלימים, ובעולם כולו, במידה שיהודים פשעו, היתה זו פשיעה בלתי-אלימה. לארץ חדשה לאחרונה הפשיעה ה"אלימה" בנופיות אלימות, מזוינות היטב, יוצאות לבצע את פשיעותיהן, בידוען מראש שהן עלולות להיות במצב שכדאי יהיה להן לרצוח.

פרט פיקאנטי: כבר באותו נאום גיליתי את הכנופיה בשכונת מוסררה, שבעזרתה השיג עתה ח"כ אהוד אולמרט, באיחור של חמש שנים, פירסומה כה מר-עשה. הנה הפרוטוקול:

אורי אבנרי: אוסיף משפט אחד בקשר עם תופעה מדאגה שאנחנו עדים לה בירושלים.

נצרת והולכת כנופיה חדשה של פשע, מורכבת משרידים שהיו קשורים ל"פנת" ריש השחורים.

יש תופעה שאני רוצה להזהיר מפניה מעל הדוכן הזה: היום לוקחים דגלים פוליטיים משומשים, על-מנת להצדיק דברים שאין להם שום קשר לא עם פוליטיקה ולא עם איש שהיא מילחמה צודקת, סוציאלי לית או אחרת, אלא זוהי ביריונות-לשמה. אני רוצה להזהיר — ואני סבור שזה מוכרח להיאמר — מפני המממה, שמתוך זיקה למתחים סוציאליים ולבעיות של ה"מדינה והחברה באים להצדיק דבר שהוא פשע פשוט-כמשמעו — ושום אידיאולוגיה

אורי אבנרי (העולם הזה — כוח (דף):

אין לי שום טענה ליושב-ראש, אני מנסה, הצעות מפורטות באשר נגיע לסיכום הוויכוח. אולם אולי אוסיף משפט אחד בקשר עם תופעה מראית-הראש קדם לה בירושלים, כאשר נוצרת והולכת כנופיה חדשה של פשע, מורכבת משרידים שהיו קשורים ל"פנת" ריש השחורים.

יש תופעה שאני רוצה להזהיר מפניה מעל הדוכן הזה: היום לוקחים דגלים פוליטיים משומשים, על-מנת להצדיק דברים שאין להם שום קשר לא עם פוליטיקה ולא עם איש שהיא מילחמה צודקת, סוציאלי לית או אחרת, אלא זוהי ביריונות-לשמה. אני רוצה

גיורי כנופיות מוסררה
שוטטק היה נגד

פוליטית, לא קומוניסטית ולא דתית, לא אנטי-קומוניסטית ולא אנטי-דתית, אינה יכולה ואינה צריכה לשמש אליבי כלשהו לפשיעה כזאת.

כבוד היושב-ראש, המצב לדעת חמור ביותר. אני חושש שהוא הגיע למימדים של מצב-חירום. עלינו על הדרך שתוכל להורג ביל תוך זמן קצר למדי למציאות האמריקאית, שהיא מחרידה. שם פוחדים אנשים לצאת לרחוב, פוחדים להיות בבית בלי שיתקינו בדלת מנעולים מיוחדים שזכו באישור המיטרה.

אין צורך באמצעים שיגרתיים, ובוודאי לא בחיזוקים שיגרתיים ש צורך באמצעים מיוחדים לשעת-חירום, ואני אציע כמה הצעות ברוח זו בסיכום הוויכוח הזה.

פרט פיקאנטי שני: הח"כ היחיד שקם נגדי באותו ויכוח היה דווקא חברו ומנהיגו של אהוד אולמרט — ח"כ אליעזר שוטטק.

היה אינטרמצו מגוחך בוויכוח, כאשר שוטטק קם לנאום מיד אחרי, ואמר, לפי הפרוטוקול:

אליעזר שוטטק: אני חושב שקיימת קבוצה מופשטת של גורמים נכבדים בסי"ע מפלגת העבודה, לתת תמורה לחבר הכנסת אבנרי —

אורי אבנרי: האם גולדה מאיר שותפה לקבוצה הזאת?

אליעזר שוטטק: — — בעדיפות של הוועדות, וזאת בגלל התקפותיו והש"מיותיו של דין.

אורי אבנרי: כמה זה מגוחך, חבר הכנסת שוטטק!

אליעזר שוטטק: רוחב-הלב של סי"ע מפלגת העבודה כלפי חבר-הכנסת אבנרי במתן עדיפות להופעותיו, אין להם בירה אלא עלי-די קבוצה זמנית המורה על זה שהוא מאשים מדי-פעם את השר משה דיין ומתבל במעמדו, בגלל החשירות

הארכיאולוגיות של השר.

■ ■ ■

בסיכום הוויכוח הצעתי את הצעת-ההחלטה הבאה:

אורי אבנרי: סיעתי מציעה את ה"סיכום דלהלן:

(1) הכנסת קובעת שהתפשטות תופע עות הבריונות והפשעה האלימה הגיעה למימדים של מצב-חירום, המחייב היערכות חדשה של הגופים האחראים לשמירה על שלום הציבור, בלי להפך את עקרונות מדינת-החוק והמיטרה המוקדמת.

(2) הכנסת קובעת שבמיטרה היערכות חדשה זו דרושים שינויים מרחיקי-לכת במיבנה ובתפקוד המיטרה, ובין השאר: א. הגברה ניכרת של המשאבים הכס"פיים והאנושיים המוקדשים למילחמה ב"ביריונות על כל גילוייה ובפשעה הפלילית והפוליטית.

ב. שיתוף המיטרה מתפקדים בלתי-חיוניים, שאינם קשורים במישרין בהגנה על שלום הציבור.

ג. העלאת משכורת הקצינים והשוטרים, לשם משכית כוחות בעלי כושר אישי ומיקצועי מצולה לשירות המיטרה.

ד. ריענון מתכונת הצמרת המיטרתית הבכירה.

ה. חידוש ציוד המיטרה לשם חיווק מערכת המיכשור החדש למילחמה בפשע.

ו. גיוס כוחות-עזר ציבוריים לחיגבור המיטרה בנקודות-חורפה.

ז. קידום מהיר של כוחות מצטיינים בשירות המיטרה.

(3) הכנסת קוראת לנקיטת צעדים נמ"צים במיסגרת החוק, לגילויים והעמדתם לדיון של אירוגי-פשיעה פוליטיים כביכול, העוסקים באלימות ובאימים באלימות.

(4) הכנסת קוראת לאנשי-ציבור לכל יתרועעו עם דמויות ידועות מן העולם התחתון, ולבל יפריעו לפעולות המיטרה נגד הפשיעה והאלימות.

(5) הכנסת קוראת לציבור לשתף פעור לה עם המיטרה, ולמסור עדות למיטרה על מיקר פשיעה וברייונות המתרחש רה בנוכחותם.

(6) הכנסת קוראת להקמת צוות תיכ"ן, בהשתתפות מומחים למיקצועות ה"שונים, להתוותית תוכנית פעולה ארוכת-טווח לעקירת השרשים החברתיים, הפסיכ"כלוגיים, הכלכליים והסיכתיים של תופע עות הפשיעה והבריונות.

עד כאן נוסח הצעת-הסיכום. נדמה לי שכל אחד מטעמיה נכון כיום כמו אז, ואולי עוד יותר.

אולם הצעת-ההחלטה זו, "לא נתקבלה" — כפי שמציינן בדברי הכנסת (עמוד 955). האמת היא שאני הייתי היחיד שהצביע בעדה. תחת זאת קיבלה הכנסת החלטה נבונה, מלאה מליצות, וריקה מכל תוכן מעשי.

■ ■ ■

אפשר כאן לשאול: מה ההבדל בין פעולתנו אז, לבין הפעילות הנוכחית בכנ"סת, שאותה הוויית לעיליות חסמבה? ההבדל הוא בכמה מישורים.

ראשית, לא העמדנו פני בלשים, המתח"רים עם המיטרה. לא ערכנו סביב עניין זה מסיבול של פירסומת-עצמים, אפילו בדיווח השבועי שלי בהעולם הזה (1792), הזכרתי את הנאום הזה רק בקצרה.

הדבר ניראה לנו רציני מדי, מכדי לנצי"ל לשם תעלולי-פירסומה.

שנית, לא הצענו שהכנסת תחפוף עצמה למיטרה שנייה. אמרנו מה שאמרנו אך ורק כדי להצביע על חומרת הבעייה, והצענו לכנסת להסיק מכך את המסקנה הפרלמנטרית הנכונה, זו שהגדרנו בהצעת ההחלטה שלנו, בשפה פרלמנטרית עדינה.

כל חברי-הכנסת הבינו מה פירשה של הצעה זו: להחליף את שר-המיטרה וחי"מכ"ל, ולמסור את המיטרה בידי אנשים בעלי כושר-מנהיגות וכוח-הכרעה, ש"יפתחו דף חדש.

אנשי חסמבה בכנסת הנוכחית אינם עורשים כך. הם נהונו מאד מלהתקוף את המפכ"ל והשר, ופעלו כשיחויף-פוליטי עימם כדי לזכות בעזרתם בשבחים ובפירסומה. אחרי שחלפה ההיסטריה הראשונה, נש"אר הכל על כנו. הכנופיות חזרות לפעור לתן השגרות, חברי-הכנסת ירדו מן ה"סוס, ושום שינוי במערכת המופקדת על המילחמה בפשיעה לא הושג.

אורי אבנרי